

Innhold

Forord	9
Innledning	11
Hvordan arbeide med denne boken?	13
Problembasert læring – en problemløsningsmodell	14
7-trinnsmodellen i PBL	16
Oversikt over de enkelte kapitlene	18
Kapittel 1 Hva skal helse- og sosialarbeidere gjøre?	20
Profesjonell yrkesutøvelse	20
Profesjonelt arbeid	22
Utfordringer i utøvelse av profesjonelt arbeid	24
Tjenesteapparatet som et «trehodet troll»	25
Tjenesteyting i en økologisk modell	26
Gode fagfolk mellom fag, forvaltning og politikk – en oppsummering ..	28
Kapittel 2 Organisering av tjenestetilbudet	31
Vernepleier Arild Olsen	32
Utfordring: Organisering av tjenestetilbudet	33
Organisering – status og tilbakeblikk	34
Organisering – konsekvenser for tjenestemottaker og tjenesteyter ...	35
Kommunenes valg av organisasjonsform	36
Virksomheter – avdelinger	39
Politisk og administrativ organisering i kommunen	39
Beslutningsmyndighet	40
Modeller og reformer	41
Hovedutvalgsmodellen	41
Virksomheter etter flernivåmodellen	42
Funksjonsmodellen	43
Virksomheter etter flat struktur	45
Områdemodellen	47

Organisering av tjenestetilbudet – reformer	48
New Public Management (NPM)	49
Mål- og resultatstyring.	49
Konkurransenutsetting av tjenester	51
Brukermedvirkning.	51
Servicetorg: bestiller–utfører-modell	52
Oppsummering.	53
Ressurslitteratur	55
Quiz til organisering av tjenesteyting i helse- og sosialsektoren	56
Kapittel 3 Direkte tjenesteyting – planlegging og finansiering	58
Sosialkonsulent Anne Nilsen	59
Utfordring: Planlegging	59
Planlegging – ulike definisjoner	60
Planlegging i et «historisk perspektiv»	61
Planlegging på ulike nivåer og innenfor ulike områder.	62
Kommunale planer – ulike aktører	62
Helse- og sosialarbeidere som aktører i planleggingsprosessen	62
Politikerne og forvaltningen som aktører i planleggingsprosessen.	63
Individuell plan	63
Utfordringer ved bruk av individuell plan	64
Virksomhetsplaner.	65
Sektorplaner	66
Kommuneplan og delplaner	66
Utfordringer i den kommunale planleggingsprosessen	67
Planlegging og finansiering – myndighetskrav	71
Nasjonal planlegging og finansiering	71
Statlige prioriteringer – statsbudsjettet.	72
Plan- og bygningsloven av 1992	72
Kommuneloven av 1993	72
Finansiering.	72
Utfordring: Finansieringsordninger	73
Hvordan finansieres tjenestetilbudet?	74
Brukerbetaling for tjenester	74
Kommunale skatter	75
Økonomiske overføringer og tilskudd fra staten	76
Rammetilskudd	76
Øremerkede tilskudd.	77
Stykkpris	77
Virksomhets-/avdelingsbudsjetter	78

Økonomiplan og budsjett	78
Konkurransetsetting og privatisering	78
Konkurransetsetting	79
Privatisering	79
Oppsummering	80
Ressursliste	82
Quiz til direkte tjenesteyting – planlegging og finansiering	82
Kapittel 4 Arbeid med kvalitet på helse- og sosialtjenester.	84
Vernepleier Ellen Kristoffersen	85
Utfordring: Arbeid med kvalitet	86
Definisjon av sentrale begreper	86
Bakgrunn for arbeid med kvalitet på helse- og sosialtjenester	87
Ulike aktørers oppfatning av kvalitet	88
Forskrift om kvalitet på pleie- og omsorgstjenester	90
Kvalitetssikring av helse- og sosialtjenester	91
Brukerundersøkelse som virkemiddel i kvalitetssikringsarbeid	91
Tjenesteyterens ansvar og oppgaver i kvalitetssikringsarbeid	92
Internkontroll og internkontrollsystem	93
Virksomhetenes ansvar for kvalitetssikring og internkontroll	94
Serviceerklæringer	94
Kvalitetssystem	95
Ulike godkjenningssystemer for kvalitet	96
Kvalitetsrevisjon	97
Kvalitetsutvikling	98
Ulike måter å arbeide med kvalitetsutvikling på	98
Total kvalitetsledelse	99
Oppsummering	101
Ressursliste	102
Quiz til arbeid med kvalitet i helse- og sosialsektoren	103
Kapittel 5 Saksbehandling	105
Vernepleier Tormod Pettersen	106
Del 1: Kommunal saksbehandling	
Utfordring: Saksbehandling – planer og budsjetter	107
Sak, saksbehandling og vedtak	107
Eksempler på saker som behandles i en kommune	107
Saksbehandling i generelle saker	109
Faser i saksbehandlingen	110
Ulike former for saksbehandling	110

Juridisk grunnlag for saksbehandling i generelle saker	112
Utfordringer for saksbehandlere ved generell saksbehandling	113
Del 2 Saksbehandling ved enkeltvedtak	114
Utfordring: Saksbehandling – enkeltvedtak på tjenester	114
Juridisk grunnlag for saksbehandling ved enkeltvedtak	117
Saksbehandlingsprosessen ved enkeltvedtak	118
Klagebehandling	132
Klagebehandling i henhold til forvaltningsloven	132
Klager på vedtak i henhold til sosialtjenesteloven	133
Fylkesmannens kompetanse i klagesaker	133
Klagebehandling i henhold til kommunehelsetjenesteloven og pasientrettighetsloven	134
Kommunehelsetjenesteloven	134
Pasientrettighetsloven	134
Sivilombudsmannen	135
Utfordringer og dilemmaer i saksbehandling ved enkeltvedtak	135
Del 3 Saksbehandling ved bruk av tvang og makt overfor enkelte personer med psykisk utviklingshemning	137
Sosialtjenesteloven kapittel 4A	139
Kommunens saksbehandling – saksbehandlingsprosessen	141
Fylkesmannens overprøving	143
Krav til gjennomføring og evaluering	143
Dokumentasjonsplikt	143
Journalens innhold	144
Regler for klage	145
Overprøving i tingretten (§ 4A-12)	145
Spesialistehelsetjenestene (§ 4A-13)	145
Utfordringer i saksbehandling ved bruk av tvang og makt	146
Oppsummering	146
Ressursliste	147
Quiz til saksbehandling	148

Kapittel 6 Mellom fag – forvaltning og politikk; Tjenesteyter

    – hva nå? 150

    Framtidige utfordringer for helse- og sosialarbeidere 151

    Tjenesteyter – Hva nå? 153

Litteraturliste 154

Register 158